

NISKASET

Niskasten sukuseuran
jäsenlehti 1/2020

Puheenjohtajan palsta

HUHTIKUUN KYMMENES PÄIVÄ

Karkota suru sydäimestäsi ja torju kärsimys ruumiistasi – silti myös nuoruus, elämän aamu, on turhuutta.

(Saarn. 11:10)

Surun karkottaminen tarkoittaa samaa kuin ilon etsiminen. Sellainen ilmaisu saattaa tuntua nopeasti ajatellen paolta todellisuudesta, mutta siinä on kysymys tärkeästä nuorukaiselle annetusta elämänohjeesta. Surun karkottaminen sydäimestä tapahtuu tekemällä ja etsimällä iloisia asioita, mutta kehotusta seuraa varoitus olla menemättä liiallisuuksiin. Jos ihminen alkaa väärällä tavalla ihannoida nuoruutta ja kaikkea siihen kuuluvaa, mennään hakoteille. Siksi nuorukaisenkin on muistettava opetus turhuudesta. Nuoruuskaan ei voi tarjota ihmiselle lopullisia vastauksia. Elämän mielekkyys ei ole nuoruudessa, ja jos joku niin kuvittelee, hän lyö vain pää-tään seinään.

Siksi myös nuoruuden iloihin on sovellettava opetusta määrääjoista. Nuoruudella on kyllä oma itsenäinen tehtävänsä, ja se on otettava sellaisena vastaan ja iloittava siitä niillä edellytyksillä, joita se tarjoaa. Mutta jos sen varaan laskee yhtään enempää kuin mitä siihen kuuluu, ollaan karilla. Silloin jää saamatta myös ilo, jota nuoruus kuitenkin tarjoaa.

Nämä ajatukset vievät pohtimaan myös nykyistä elämänmenoa, jossa korostetaan nuoruutta ja nuorekkuutta, aivan kuin siinä olisi jokin erityinen salaisuus. Saarnaaja epäilemättä kutsuisi nykysuuntausta turhuudeksi ja tuulen tavoitteluksi. Hän on selvästi sanonut, että kaikella on aikansa ja siis myös tarkoituksensa. Se on myös nuoruudella ja vanhenemisella. Jos kuitenkin vanhenemisen mukaan tuomasta tarkoituksesta halutaan siirtyä nuoruuden ihannoimiseen, tapahtuu se, mistä Saarnaaja varoittaa jakeessa Saarn. 7:10: "Älä kysele, miksi asiat ennen olivat paremmin kuin nyt, sillä et sinä viisauttasi sitä kysy." Silloin myös jäädään osattomaksi ilosta, jonka Jumala on sisällyttänyt vanhenemiseen, ja se vasta olisikin sekä turhuutta että myös typeryyttä.

Lainaus kirjasta Jukka Norvanto: 365 Sana vuoden jokaiselle päivälle.

Tavoittelemme ja kenties olemme saaneetkin paljon asioita ja tavoitteita, jotka eivät ole tarpeellisia tai välttämättömiä. Jotkut eivät ole edes tavoittelemisen arvoisia, jotkut jopa vahingollisia.

TARPEELLINEN – VÄHEMMÄN TARPEELLINEN -TARPEETON

VÄLTÄMÄTÖN – VÄHEMMÄN VÄLTÄMÄTÖN – EI LAINKAAN VÄLTÄMÄTÖN

Nyky aika pysäyttää meidät näiden sanojen ääreen pohtimaan, mikä on tärkeintä ja oleellisinta elämässä. Tämä aika todella näyttää, mikä viime kädessä on tärkeää.

Kuinka vähän onkaan katsomisen arvoisia TV-ohjelmia. Enimmäkseen tv-kanavat suoltavat lähes pelkästään hömppäviihdettä. Kulutamme paljon aikaamme hyödyttömään. Sen sijaan voimme auttaa ja rohkaista lähimmäisiämme sekä ystäviämme pitämällä yhteyttä, nyt kun emme voi vierailla toistemme luona. Tavallinen kännykkä on ihan ok, WhatsApp ja Skype vallan mainioita.

Me, jotka nyt joudumme pysyttelemään kotioloissa, voimme myös hyödyntää runsasta aikaamme tuottamalla jäsenlehteemme aineistoa kuten artikkeleita, kolumneja, muisteluja, kuvia. Seuraava lehti ilmestyy joulukuussa ja juttuja voi lähettää jo nyt. Suuret kiitokset tämän lehden avustajille.

Kesäisen hyvää kaikille!

Sotkamossa pitkäperjantaina 10.4.2020

Jouko Niskanen
044 5144143
niskjo@hotmail.com

KOLME ARVOA

Maassamme on äskettäin muistettu 80 vuotta sitten käydyn talvisodan tapahtumia. Sodan alettua ylipäällikkö, marsalkka Mannerheim antoi päiväkäskyn, joka päättyi sanoihin "me taistelemme kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta". Nuo sanat tulivat olemassaolonsa puolesta kamppailevan kansakunnan tunnuslauseeksi. Tarkoitukseni on tässä kirjoituksessa käsitellä aluksi tuon ilmauksen juuria. Sen jälkeen pohdin sen merkitystä historiamme eri vaiheissa. Lopuksi kyselen, onko ilmaus yhä käyttökelpoinen.

Perinteisten arvojen äärellä

Koti, uskonto ja isänmaa -sanaryhmä heijastelee ikivanhoja länsimaisia arvoja. Antiikin Roomassa ihanteena oli elämä isänmaan puolesta, Pro Patria. Tuon arvon varaan suurvalta rakentui ja sittemmin myös Rooman raunioille syntyneet eurooppalaiset valtiot.

Antiikin Rooman ohella länsimainen kulttuuri perustuu paljolti kristinuskoon. Suomessa voidaan erityisesti kysyä, onko luterilaisessa uskonperinnössä jotain, joka on luonut pohjaa kodin, uskonnon ja isänmaan arvostamiselle. Kirkon tutkimuskeskuksen johtaja Kimmo Ketola kirjoittaa artikkelissaan Osallistuva luterilaisuus, että luterilainen tulkinta kristinuskosta on vahvasti tämänpuoleista ja käytännöllistä. Elämä ja sen antimet nähdään luterilaisuudessa hyvän Jumalan lahjoina ja arkiset ihmissuhteet Jumalan huolenpidon välineinä. Lisäksi luterilaiset arvot ovat vahvasti yhteisöllisiä: niissä korostetaan yhteiseen hyvään pyrkimistä, vastuun kantamista toisista ihmisistä, työtä kutsumuksena ja palveluna.

Kaikki nämä asiat viittaavat siihen, että luterilaisessa uskossa koti ja isänmaa ovat tärkeitä. Myös perinteisissä herätysliikkeissämme on ollut vahva isänmaallinen lataus. Ne vaikuttivatkin syntyessään vahvasti suomalaisen identiteetin muotoutumiseen.

Kansallinen herääminen 1800-luvulla

Herätysliikkeiden ohella kansallista itseymmärrystämme rakensi Euroopassa muotoutuneen kansallisuusaatteen vaikutus. Sen suuri filosofi oli saksalainen G.W.F. Hegel. Hänen ajatuksiaan välitti Suomeen J.V. Snellman. Pääteoksessaan Läran om staten Snellman Hegeliä seuraten korosti perheen merkitystä lasten kasvupaikkana ja kansallisen identiteetin siirtäjänä tuleville polville. Kansakunnan käsite oli Snellmanille keskeinen. Sen pohjana ovat kulttuuri, koulutus ja suomen kieli. Uskonossa Snellman näki erityisen tärkeänä sen vaikutuksen yhteiseen elämään.

Snellmanin aateveljiä erityisen Suomi-tietoisuuden rakentajina olivat mm. Elias Lönnrot, Zachris Topelius ja Johan Ludvig Runeberg. Ensiksi mainittu kokosi Kalevalan, joka osoitti, että suomen kansalla on oma ikivanha sivistyksensä ja kielensä. Topelius korosti historiallisissa romaaneissaan isänmaallisuutta ja uskontoa. Kansallisrunoilijamme Runeberg tunnetaan esimerkiksi Vänrikki Stoolin tarinoista, Maamme-laulusta ja runosta Saarijärven Paavo. "Saarijärven salomailla asui / tilallansa hallaisella Paavo, / perkas, hoiti ahkerasti maataan; / mutta Jumalalta kasvun toivoi." Heti runon ensisanoissa ovat läsnä elämän kolme keskeiseksi koettua asiaa koti, uskonto ja isänmaa.

Itsenäinen Suomi

Edellä kuvattu loi pohjaa maamme valtiolliselle itsenäisyydelle ja antoi myös sen rakentamiselle keskeiset arvot. Koti, uskonto ja isänmaa – ilmauksesta tuli juuri itsenäistyneen, identiteetiltään vielä heiveröisen, sisäisesti jakautuneen maan moraalisena rakennustyön sanaryhmä. Se koettiin tarpeelliseksi myös siksi, että itänaapuriksi oli muodostunut ateistinen, internationalistinen ja perinteisten perhearvojen vastaiseksi koettu Neuvostoliitto. Sen vaikutuksen pelättiin heijastuvan oman kansamme keskuuteen.

Niskasten sukuseura ry 20 v 2000-2020

Iskevän arvojen ilmauksen syntyymiseen lienee vaikuttanut saksalainen sanonta, jolla Keisari Wilhelm II puoliso Augusta Viktoria kuvasi saksalaisten naisten arvoja: Kirche, Kinder und Küche - "kirkko, lapset ja keittiö". Tällainen kolmen sanan arvojen kuvaus on tuttu muualtakin. Ranskan vallankumouksen arvot olivat vapaus, veljeys ja tasa-arvoisuus.

Lyhyellä, iskevällä sanonnalla on ilmeisesti ollut vahva kasvatuksellinen ulottuvuus. Se on painunut helposti mieliin. Sitä oli helppo käyttää esimerkiksi puheissa ja kouluopetuksessa.

Perinteiset arvot nykyaikana ja tulevaisuudessa

Yleisesti ajatellaan, että koti, uskonto ja isänmaa ovat konservatiivisia arvoja. Moni ymmärtää ne myös ajallemme vieraina, menneisyyden arvoina. Todellisuudessa ne ovat yhä elämämme keskeisiä asioita.

Koti, avioliitto, perhe eivät ole menettäneet merkitystään elämän perusasioina ja moderninkin yhteiskunnan ydinsoluina. Esimerkiksi ajankohtainen keskustelu parisuhteista ja avioliitosta kertoo, että asia on tärkeä. Kotia ei siksi voi sanoa vain menneisyyden arvoksi.

Isänmaallisuus on saanut uusia sävyjä ja tulkintoja. Ennen toista maailmansotaa isänmaallisuus oli monissa Euroopan maissa läheisessä liitossa sisäänpäin kääntyneen kansallisuusaatteen, nationalismin kanssa. Nykyisin olemme tulleet aiempaa tietoisemmiksi siitä, että kuulumme yhteen ihmiskuntaan. Olemme riippuvaisia koko ihmiskunnan kehityksestä ja esimerkiksi ympäristöongelmat uhkaavat kaikkien tulevaisuutta. Tästä kaikesta huolimatta isänmaa on meille tärkeä. Isänmaallisuus ei enää kansamme ylivoimaisen enemmistön mielissä rakennu perusteettomalle itsekorostukselle ja muiden vähättelylle. Kenraali Ehrnrooth osui oikeaan, kun hän sanoi, että Suomi on paras maa meille suomalaisille.

Uskonnon asemassa on nähtävissä monia muutoksia. Esimerkiksi luterilainen kirkkomme on menettänyt viime vuosina suuren määrän jäseniään. Maailmanlaajuisesti kristinusko on säilyttänyt asemansa suurimpana uskontona. Siihen lukeutuvien määrä kasvaa. Eurooppalainen kehitys poikkeaa yleislinjasta, mutta täälläkin uskonnollisuus näyttää pitävän pintansa, vaikka uskonnolliset instituutiot ovat vaikeuksissa.

Koti, uskonto ja isänmaa ovat siis arvoja, joita myös tulevat sukupolvet tarvitsevat. Koti on paikka, josta ihminen ponnistaa elämään. Usko voi antaa hänelle arvoja, turvan, tulevaisuuden ja toivon. Isänmaa on se osallistumispiiri, jossa yksityinen ihminen voi rakentaa parempaa tulevaisuutta koko maailmalle.

Hannu Niskanen

Parhaimmat Onnittelut Aideille 10.5.2020!

MUISTOHISTORIIKKI

Taavi Juhani Niskanen 1935 – 2019
YRITTÄJÄ, OPETTAJA JA KANSANMUUSIKKO

Yrittäjä Taavi Niskanen kuoli 10.5.2019 keuhkokuumeeseen Oulun yliopistollisessa sairaalassa. Taustalla oli myös muistin rapautumisen aiheuttamia toimintahäiriöitä, jotka tulivat esille selvemmin pitkäaikaisen puolison Irja Irene Niskasen kuoltua keväällä 2018. Taavi Juhani Niskanen oli 83-vuotias, syntynyt 26.9.1935 Pulkkilassa.

Taavi syntyi Hanna ja Antti Niskasen kuudentena lapsena Pulkkilan Lumperin koulun opettajanasunnon kammarissa. Äiti Hanna synnytti kaikkiaan 10 lasta, joista yhdeksän kasvoi aikuisuuteen. Hanna toimi koko ajan alakansakoulun opettajana, isä Antti maanviljelijänä ja koulun juhlien itseoppineena muusikkona. Myöhemmin perhe muutti Oulaisiin, jotta lapsille saataisiin koulutus ja valkolakit. Tätä taustaa vasten on helppo ymmärtää Taavin ihmisläheinen seurallisuus, musiikin voima ja ensimmäinen ammatti kansakoulun opettajana.

Taavi opiskeli opettajaksi Oulun opettajakorkeakoulussa. Hänet valittiin ylioppilaskunnan puheenjohtajaksi. Ouluun suunniteltiin tuolloin uutta yliopistoa. Puheenjohtajana Taavi oli mukana suunnittelutoimikunnassa. Hän muisteli usein, kuinka paljon neuvotteluja vaadittiin yliopistoa vastustavien ja kannattavien tahojen välillä ennen kuin päätös Oulun yliopistosta syntyi. Tämä työllisti myös ylioppilaskunnan puheenjohtajaa niin, että opintoja piti järjestellä uudelleen. Tehtävä oli niin merkittävä, että ansioistaan Taaville myönnettiin Oulun yliopiston kunniamerkki nauhoin.

Kelankylän koulun opetusharjoittelu muutti Taavin elämän suuntaa. Tanssimatkalla Pudasjärven Sarakylän Sarapirtillä hän kohtasi Irja Semenoffin. Hän oli kyläkauppias Lempi Semenoffin toinen tytär. Irjan isä oli kaatunut jatkosodassa 1941. Rakkaus syttyi heti ja kesti myötä- ja vastoinkäymiset, kaikkiaan 62 vuotta. Lapsia perheeseen syntyi viisi, kaksi tytärtä ja kolme poikaa; Kaisu Maria, Jari Juhani, Jukka Antti, Mikko Pekka ja Ulla Irene. Jari Juhani kuoli elettyään vain päivän. Hän varasi vanhemmille hautapaikan Oulun Intiön hautausmaalta. Taaville ja Irjalle lasten lapsia syntyi yksitoista. Lasten lastenlapsia on jo nyt kuusi (päivitys 2020 seitsemän).

Perhe asettui asumaan Pudasjärven Sarakylän Haapalaan. Irjan isä, Vasili Semenoff oli yhdessä Lempi Semenoffin (os. Korhonen) kanssa ehtinyt perustaa ennen kaatumistaan kyläkaupan ja maalaistalon. Lempi oli hoitanut tätä yksin soteleskenä, joten pian opettajan työ Suvannon koululla sai jäädä Taavin päädyttyä kyläkaupan ja maalaistalon elämään. Kauppaan ostettiin silloin kyläläisten poimimat puolukat ja Taavi laajensi kauppaa välittäen marjat Ruotsin Haaparantaan. Marjanosto laajeni myös hillaan. Markkinoita löytyi myös Norjasta ja Saksasta. Marjaa riitti, sillä monille suurperheille pientilallisille se oli tärkeä tulonlähde, jolla ostettiin vaatteita ja kenkiä, sohvakalustoja ja tekohampaitakin. Myös televisioon saatiin rahaa. Taavi myi televisiota.

Elämä maalla oli monipuolista ja rikasta, mutta maaseudun rakennemuutos kuihdutti 1960-luvun lopulla asutusaluetta. Väki alkoi muuttaa kaupunkikeihin ja Ruotsiin. Kyläkauppa kuihtui pois kauppa-autojen tieltä. Metsästyksen ja kalastuksen innostuneena Taavi alkoi neuvotella erähotellia Isolle Syötteelle. Hän teki asiassa suuren pohjatyön, mutta toteutus kaatui kunnan vastustukseen. Tämä yritysidea sai myöhemmin muotonsa toisten toteuttamana. Taavi palasi opettajan työhön mm. Nivalan Junnon ja Aittolan kouluille kehittellen koko ajan yritysideoita. Kumppaniksi löytyi Heino Nurmesniemi. Näin syntyi

Niskasten sukuseura ry 20 v 2000-2020

Marja ja Liha oy. Se välitti metsämarjojen lisäksi myös poronlihaa. Toimipaikaksi löytyi pakastamokiinteistö Pyhäjoelta vuonna 1972. Pyhäjoen kunnan tuki aloittavalle yritykselle oli tärkeä.

Tästä alkoi Taavin uusi nousukausi yrittäjänä. Hän sai ansioistaan vuonna 1985 yrittäjäpalkinnon. Marjanvälitys kasvoi ja kansainvälistyi entisestään. Taavi oli sosiaalinen seuramies ja tunnettu mehevistä ja uskomattomista jutuistaan, joista useimmat olivat totta. Tapahtumat liittyivät usein myös kansainvälisiin kauppasuhteisiin. Marjojen puhdistus- ja jalostusaste nousivat. Mukaan tuli myös muita tuotteita, kuten kalaa, mansikkaa ja sienä. Taavi solmi kielitaitoisena kauppasuhteet suomen lisäksi ruotsiksi ja saksaksi. Yritys nousi yhdeksi Suomen suurimmista marjanvälittäjistä. välitetyt marjat laskettiin miljoonissa kiloissa. Yritys tarjosi näin Pyhäjoella työ- ja kesätyöpaikan usealle henkilölle. Marjojen poimintatulot olivat vielä verottomia poimijoille ja marjoja riitti välitettäväksi Lapista, Kainuusta ja Pohjanmaalta. Yhteiskunnallisten muutosten jälkeen ostoalueiksi tulivat myös Neuvostoliiton Karjala ja Viro. Pakastamotilat laajenivat. Nurmestiemen jäädessä eläkkeelle yrityksen omistuspohja vaihtui.

Apteekkari Niemen kehittämä puolukkalikööri ja aperitiivi tulivat myös yhdeksi yrityksen tuotteeksi. Lupa tuotantoon saatiin, mutta tuon ajan alkoholipolitiikan takia vain ulkomaan kauppaan ja tax-free-myyntiin. Suomessa Red Icebreaker -likööriä ei saanut myydä, mutta sitä sai laivoilta ja Pariisiin hienostomyymälästäkin. Myös Neuvostoliiton kanssa solmittiin aiesopimus. Suomi ei ollut vielä EUssa ja kansainvälinen kauppa oli raskaasti säädeltyä. Laajeneminen vaati suurempaa omistajuuspohjaa. Yrityksen omistuksen osittainen myyminen ja jakaminen sopimuksin eri toimintoihin alkoi. Samaan aikaa 1990-luvulla alkoivat yhteiskunnalliset rakennemuutokset, Neuvostoliiton hajoaminen ja Suomen syöksyminen lamaan. Tapahtumaketjussa yritykset kaatuivat ja elämä oli kaaottista. Useat yrittäjät ja pankinjohtajat Suomessa eivät jaksaneet, mutta positiivinen elämänasenne kantoi Pyhäjoella. Taavi ja Irja eivät puhuneet lasten kuullen kenestäkään pahaa, mutta Suomen lamanaikainen hallitus ja maan silloinen johto kuulivat kunniansa. Taavi kantoi huolta laman uhreista kuolemaansa saakka. Sanallinen kiivaus oli yksi osa Taavin luonnetta, kun hän koki epäoikeudenmukaisuutta tai ajoi tärkeää asiaa.

Tämänkin todella raskaan kauden jälkeen Taavi edelleen kehitti yritysideoita, mutta voimia oli vähemmän. Iloa elämään toivat musiikki, pelimannit ja ystävät. Taavi oli jo nuorena poikana saanut hankittua kitaran. Hän sai paikan Oulaisissa paikallisesta tanssiorkesterista. Rippikoulukin jäi silloin käymättä orkesterin säestysmatkojen takia. Tämä Hannan ja Antin herännäisyydestä huolimatta. Opettajakorkeassa taidot vahvistuivat ja Taavin tenorilaulua kuultiin kitaran tai urkujen säestämänä useissa juhlissa ja illanistujaisissa. Hän oli myös perustamassa kansanmusiikkitapahtumaa Laidunkauden avajaiset Pohjois-Pohjamaalle. Taaville myönnettiin musiikillista ansioista Kansanmusiikkiliiton hopeinen ansiomerkki. Myös mm. Punaisen Ristin, Partion ja Suomi-Neuvostoliittoseuran paikallisjärjestöjen sekä Suomen Yrittäjien perustamisessa Taavilla on osansa.

Yrittäjäys, ideointi ja uudistusten tekeminen olivat Taaville koko elämä. Perhe oli koko ajan työssä ja elämässä mukana. Irja-puoliso tuki, teki toimisto- ja arkisemman työn, mutta myös loi upeita käsitöitä. Irja ja Taavi olivat käsite yhdessä. Irjan kuoltua Taavi kiitti usein avusta ja seurasta lapsenlastaan Hanna Niskasta ja entistä oppilastaan Jari Raumaa. Hän kiitti Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän lähihoitajia huolehtivasta kotipalvelusta ja Oulun yliopistollista sairaalaa hyvästä hoidosta. Tätä tukea tarvittiin, sillä lapset ja lastenlapset perheineen asuivat satojen kilometrien päässä. Taavi oli päättänyt, että hän itse määrää ja päättää elämästään, vapaana ja yritteliäänä. Siihen suunnitelmaan ei mahtunut hoivakotia. Taavia ja Irjaa, isää ja äitiä, mummoa ja pappaa jäivät kaipaamaan lapset, lasten lapset ja lasten lastenlapset, sukulaiset sekä suuri joukko ystäviä.

Juuri nyt Taavi toivoisi, että tulisi hyvä marjavuosi, metsänrikkaus poimittaisiin talteen ja joku älyäisi sen ostaa!

Isää yrittäjänä muistellen
Kaisu Toivonen

Jälkikirjoitus.

Tämä muistokirjoitus on julkaistu lyhennettynä Raahen seutu- lehdessä kesällä 2019. Taavin elämä sopii mielestäni hyvin tähän koronapandemia aikaan, jossa tuntemamme maailma ja sen tukirakenteet horjuvat. Nähtäväksi jää, osaako nykyinen valtiovalta tukea kansalaisiaan ja yrittäjiä paremmin kuin mitä tapahtui 1960- ja 1990-luvuilla. Niskasten sukuhistoria kertoo, että "uudisraivaajien henki" on vienyt esi-isiamme eteenpäin ja uusiin haasteisiin silloin, kun vanha maailma on murtunut. Toivolla, työllä ja uusilla ideoilla etenemme nytkin. Yhdessä.

Kaisu Toivonen
KT, opetustoimen johtaja

Perhekuva v. 1948. Antti Niskanen (s. 1900 k. 1968) ja lida Johanna os. Lysti (1898-1988). Vasemmalta seisomassa Taavi, Elias, Enneli, Esko, Erkki ja Paavo. Hannan sylissä Ritva, välissä Martti ja Antin sylissä Leena.

Niskasten sukuseura ry 20 v 2000-2020

Taavin isä Antti Niskanen oli maanviljelijä ja hevosmies. Taavi ja veljet pitivät eläkkeellä yhteyttä ravitapahtumissa. Mikko Pekka kehitti 2010-luvulla Staymangames Oyn nettisivuston raviharrastajille. Antin veli Paavo Niskanen kokosi ensimmäisen sukhistorian Niskasten sukua.

Taavi pääsi nuorukaisena soittamaan kitaraa Oulaisten tanssiorkesteriin. Oma tienesti on suurperheessä tarpeen. Taavi ja kitara kuuluivat tästä lähtien yhteen. Kuva Oulaisten valokuvaamo.

Irja Irene Semenoff (s.1936 -k. 2018) ja Taavi Juhani Niskanen (s.1935 -k.2019) avioituivat 14.8.1955. Avioliitto kesti vasta- ja myötämät 62 vuotta. Hääkuva otettiin Oulaisten valokuvaamossa 1956.

Nuori perhe jäi asumaan Irjan kotitaloon Myllyharjuun, joka sijaitsi Pudasjärven Sarakylän Haapalassa. Talo oli kyläkauppa ja maalaistalo. Taavin opettajan työ vaihtui pian yrittäjyyteen.

Kuvassa Irjan ja Taavin lapset Kaisu Maria (s. 1957), Mikko Pekka (s. 1962), Jukka Antti (s.1961) ja Ulla Irene (s. 1963). Kuvassa Kaisun vieressä myös Irjan siskonpoika Kari.

Marja ja Liha oy:lle löytyi yritys kiinteistö ja pakastamo Pyhäjoelta 1970-luvun alussa. Kiinteistö kasvoi vielä neljällä suurella pakastinhuoneella ja yhdellä tuotantokiinteistöllä.

1/2020

Taavi työssään marja-aikana 24/7. Tietokoneita ei ollut ja kauppa ympäri Suomea ja Eurooppaa hoidettiin puhelimella ja fakseilla. Hyvät verkostot ja yrityssuhteet olivat tärkeitä. Taavi teki kauppaa myös ruotsiksi ja saksaksi.

Taavi oli monien juhlien viihdyttäjä tarinoineen ja lauluineen. Iskelmähitit onnistuivat 1930-luvulta tähän päivään.

Puolukat välitettiin 1950-luvulla survottuina puusammioissa.

Puulaatikot väistyivät pahvisiin kuljetuslaatikoihin ja välitysmäärät kasvoivat.

Yhtiö sai luvan puolukoista tehdyn Red Ice Breaker -liköörin ja aperitiivin valmistukseen. Tuotteen sai myydä vain ulkomaille. Tuotanto loppui 1990-luvun lamaan. EU ei ehtinyt vapauttaa kauppaa.

Yrityksessä kehitettiin myös marjojen puhdistuslinjasto. Mustikat puhdistettiin teolliseen käyttöön aluksi pakastettuina. Myöhemmin myös tuoreina. Näin mustikastakin tuli suuri välitystuote. Hillasato määritteli itse vuosittain arvonsa.

Irja ja Taavi sekä lapsen lapsenlapsi Ellan kastejuhlassa 2015

SOTA-AJAN MUISTOJA

Maaliskuun 13. päivä tuli kuluneeksi 80 vuotta Talvisodan päättymisestä. Talvisodan alkaessa Suomussalmelta ja muista rajaseudun kylistä jouduttiin lähtemään evakkoon. Tässä Kyllikki Niskasen lapsuudenmuistoja sotavuosilta.

KYLLIKKI NISKASEN LAPSUUDENMUISTOJA SOTAVUOSILTA

Perheen evakkotaipaleelta

Ensimmäinen muistijälkeni liittyy Talvisodan evakkoon lähtöön. En tiedä, mihin aikaan syksyä 1939 äiti, Helena-sisar ja minä lähdimme evakkotaipaleelle Pohjanmaalle. Menimme Vihantiin Annikki-tädin, äidin sisaren luo. Olin täyttänyt lokakuussa 3 vuotta, joten muistot evakkotaipaleelta ovat vähäiset kuin pikaisesti otettuja valokuvia mielen pohjalla.

Ensimmäinen kuva on siitä, kun hevonen rekineen seisoo kotikoulun portaiden edessä. Itse seison talvivaatteet päällä hevosen reen vieressä ja isä kantaa Helena-sisarta rekeen. Ehkä hän oli jo unessa, sillä oli jo pimeä ilta.

Oliko isä ollut jo rintamalla ja päässyt sieltä vielä käymään kotona lähettääkseen perheensä evakkoon vai tapahtuiko meidän evakkoon lähteminen jo ennen isän rintamalle lähtöä, en tiedä. Isä todennäköisesti saattoi nyt äidin ja meidät sisarukset Hyrynsalmen asemalle, josta olemme jatkaneet matkaa Kajaaniin.

Toinen kuva evakkomatkasta on Kajaanista seuraavalta päivältä. Matkasta Kajaaniin en muista mitään. Kajaanissa olimme olleet äidin kertoman mukaan hänen tuttavaperheessään yötä. Seuraavana päivänä, Kajaanissa vielä viipyessämme, tuli ilmahälytys, ja me menimme metsään. Metsässä oli muitakin ihmisiä. Mielessäni oleva kuva on tilanteesta, kun seisomme metsän keskellä lämmittelemässä nuotion äärellä. Tätä mielikuvaa olen monesti ihmetellyt, saattoiko metsässä olla nuotio. Sehän olisi näkynyt myös yläilmoihin viholliskoneille.

Viimeinen muistikuva evakkotaipaleesta liittyy jouluaattoon Suopellon pirtissä. Pukki oli käynyt ja tuonut Helenalle ja minulle sukset, joita me puramme paketeista joulukuusen äärellä.

Paluu evakosta ja jatkosodan aikaa

Talvisodan päätyttyä äiti, Helena ja minä palasimme takaisin kotiin Kerälänkylään. Myös isä pääsi kotiin rintamalta. Sota ei ollut Suomussalmella ulottunut Pyykkölänvaaralle asti. Kylän talot samoin kuin koulukin olivat säilyneet ehjinä, joten meillä oli mahdollisuus palata kotiin. Suomussalmen kirkolla ja sieltä edelleen rajalle päin, talot olivat raunioina.

Jatkosodan alettua isä sai käskyn lähteä takaisin rintamalle. Nyt meidän, äidin ja lasten, ei tarvinnut lähteä evakkoon, vaan saimme jäädä asumaan kotiin Kerälänkylän koululle.

Sota-aikana lapset tiesivät, että viholliskoneet ovat vaarallisia. Silloin tällöin äkisti taivaalle ilmestyneet viholliskoneet yllättivät meidät Kerälänkylän asukkaat. En muista, mihin jatkosodan vuoteen liittyy seuraava muistoni. Oli kaunis, aurinkoinen kesäpäivä. Korkealla siintävä sinitaivas on jäänyt tuosta

kesäpäivästä erityisesti mieleen. Helena ja minä olimme lähinaapurissa kylässä, kun hopeanhoitoiset lentokoneet ilmestyivät kotikylän taivaalle. Meille tytöille tuli kiire lähteä kotiin. Pelko sydämissämme juoksimme minkä kintuista pääsimme kohti kotia.

Tästä tapahtumasta oli jäänyt alitajuntaani painajainen, jonka olen nähnyt unissa useita kertoja. Vihollinen, jota pakoon me juoksimme, oli unessa muuttunut karhuksi, joka ajoi meitä takaa. Ehdimme juuri ja juuri kotiin rakennuksen toisessa kerroksessa olevaan keittiöön. Huokasimme helpotuksesta, kun keittiön ikkuna oli kiinni eikä karhu onneksi päässyt sisään.

Eräänä yönä me lapset katsoimme äidin kanssa samaisen keittiön ikkunasta, kuinka lähinaapurimme navetta paloi ilmilieikeissä. Viholliskoneet olivat jälleen olleet liikkeellä ja palopommi oli osunut naapurin uutuuttaan hohtavaan navettaan. Mikä pelottava näky se olikaan! Voisiko palopommi osua jonain yönä myös meidän kotiimme? me lapset kyselimme äidiltä pelokkaina.

Jatkosodan aikaan meidän tyttöjen mieliin iskostui pelottava sana desantti. Desantti oli vihollinen, joka piileskeli ladoissa, joten ladot olivat vaarallisia paikkoja, parempi kiertää ne kaukaa.

Kun Helena ja minä olimme isän saattelmana tulleet Sotkamoon Mummolaan kesällä 1943, meitä kehoitettiin ehtoolla menemään niitylle hakemaan heinämiehiä iltapalalle. Jo kauaksi, aina mummolan pihaan asti, näkyivät Alapuroille rakennetut isot, vaaleat ladot. Meidän pitäisi mennä juuri tuonne niitylle, missä isot ladot olivat. Minua pelotti ja varmaan Helenaakin, koska hän nimitti latoja "ryssän taloiksi". Pelkoamme ilmaisematta lähdimme kutsumaan heinämiehiä iltapalalle. Tuolla reissulla taisi kadota pelkokin latoja kohtaan, koska en muista niitä myöhemmin pelänneen.

Aimo-serkun kortti rintamalta

Minun henkilökohtainen Aimoon liittyvä muisto on häneltä kesällä 1943 Mummolaan saamani kortti. Valitettavasti olen pannut tuon kortin, joka kauan oli säilynyt Välskärin kertomusten välissä, niin hyvään talteen, että en lukuisista etsiskelyistä huolimatta ole sitä vielä löytänyt.

En muista tarkalleen, minkälainen kuva tuossa kortissa oli. Tyttö siinä ainakin oli, mutta oliko lisäksi kana, koska Aimon korttiin kirjoittamassa tekstissä nämä kaksi sanaa oli liitetty yhteen. Kortissa oleva teksti nimittäin kuului seuraavasti: "Kanapiialle terveisiä Karjalan mailta. Aimo"

Kortti on ollut minulle rakas muisto kaatuneesta Aimo-serkusta. Vaikka kortti on tällä hetkellä vielä salaisessa piilossa, sen teksti on kuitenkin muistissani. Minua on aina vuosien menneiden ihmetyttänyt, mistä Aimo oli keksinyt minulle kanapiika-nimen.

Kesällä 2008 se sitten selvisi, kun Helena-sisareni lähetti minulle Imatralta kopion kirjeestään, jonka hän oli kirjoittanut 22.1.1943 Aimolle rintamalle. Tuossa kirjeessään Helena oli kirjoittanut Aimolle, että kesällä me tulemme Mummolaan. Kyllikki tulee kanapiiksi ja minä tädin apulaiseksi.

Saatuani tuon kopion jäin ihmettelemään, miten tuo kirje oli vielä tallella. Viettäessäni joulua 2008 Imatralla Helenan perheen vieraana otin asian esille. Helena kertoi, että kirje oli palautettu Aimon tavaroiden mukana rintamalta kotiin. Kirsti-serkku oli sitten joskus antanut sen takaisin Helenalle.

Halkomottien tekoa

Halkomottien teko oli naisille kuuluva sota-ajan velvollisuus. Kesällä 1943 Katri- ja Kirsti- serkuillakin oli tällainen urakka. Eräänä kesäpäivänä Helena ja minäkin pääsimme mukaan mottimetsään Naapurinvaaran rinteelle erään puron varteen. Heti työmaalle tultuamme serkut ryhtyivät työhön saadakseen päiväurakkansa tehdyksi. Helena ja minä varmaan saimme latoa mottipinot. Taitaa tässä olla hieman liioittelua, mutta jotakinhan meidänkin piti tehdä eikä seisoa vain katsomassa serkkujen ahertamista.

Kotoa mottimetsään lähdettäessä oli otettu mukaan lettu- ja teetarpeet. Metsässä puron partaalla, kun päivän mottiurakat oli tehty vai jo aikaisemmin, sytytettiin nuotio ja sitten paistettiin lettuja. Makoisilta ohrajuholetut luonnon helmassa teen kera maistuivatkin. Kyllä kelpasivat ohrajuholetutkin, sillä ei vehnäjuhoja sota-aikana tainnut liiemmin olla.

Kyllikki Niskanen: Niskasten Sukutarinaa (v. 2010)

Kuvassa vasemmalta Kyllikin kummitäti lottapuvussa, Kyllikki Lyyli-äidin sylissä sekä Aarne-isä.

YKSI INTER-RAIL MATKA

Interrail-matkailu alkoi 1972 nuorisolle tarkoitettuna edullisena junamatkailuna. Siinä oli ikäraja, jota nuoremmat voivat ostaa sellaisen. Interrail-lippu oli pieni vihkonen, johon kirjoitettiin aina seuraava matkakohde. Se mahdollisti yhden kuukauden ajan junamatkailua monissa, lähinnä länsieuropan maissa. Unkari ja Jugoslavia olivat myös mukana. Kävin aikanaan neljä kertaa sellaisella matkalla. Kolmesti yksin (1973, 74, 76) ja viimeisen kerran 1979 Astan kanssa.

Matkalla Triesteen.

Tässä yksi pätkä matkailustani Ateenasta Triesteen.

Olin ollut joitakin päiviä Ateenassa majoittuneena retkeilymajaan. Seuraavaksi kohteeksi valitsi Belgrad. Lähdin aamulla retkeilymajasta ja suuntasin kiirehtimättä rautatieasemalle päin. Olin katsonut juna-aikatauluista, että illalla lähtee yöjuna Belgradiin. Siinä kun vaelsin asemaa kohti, poikkesin johonkin lähiökuppilaan aamupalalle. Siellä istuskeli joukko paikallisia vanhoja ukkeleita (varmaankin yli 50 vuotiaita). He nautiskelivat sitä pikkuista kahvikuppiaan ja jotakin kirkasta lasissa. Oliko se vettä vai jotakin muuta – en tiedä. Sitten joku heistä alkoi soitella sitä buzuki soitinta. Ukot alkoivat laulaa yhdessä ja sitten vielä tanssia. Sellaista äijien kreikkalaista kädet kaulalla tanssia, jota olin nähnyt elokuvissa. Ajattelin jo kauhuissani, että eivät kai he esiinny minulle ja luulevat että minä antaisin jotakin tippiä. No ei todellakaan, he vain lauloivat ja tanssivat omaksi ilokseen.

Tuon esityksen jälkeen minulla oli vielä runsaasti aikaa kierrellä Ateenan kujia. Olin katsonut juna-aikatauluista, että illalla menee yöjuna Belgradiin. Ostin asemalta lipun lepovaunuun. Sellaisessahan saisi taas yhden yön nukuttua makeasti. Sainkin loikoilla siinä osastossa ihan yksin Thessalonikiin asti. Sieltä siihen tuli kolme amerikkalaista nuorta miestä. No hehän tulivat amerikkalaiseen maailman-omistaja-tapaan meluten jo hölisten. Matkatavarat heiteltiin reteesti minne sattui ja iloista pulinaa riitti.

Sitten tultiin Jugoslavian rajalle. Asetin oman passini näkyviin. Tullimiehet eivät kiinnittäneet minuun mitään huomiota, mutta jenkit komennettiin tiukkaan sävyyn matkatavaroineen ulos. Siinä meni noin 15-20 minuuttia, kun nuo kaverit tulivat takaisin huomattavasti hiljaisempina. He kysyivät ihmeissään minulta, miksi heitä kohdellaan näin, mutta minua ei. Naputtelin sinikantisen passini kantta ja sanoin "this is finnish passport". En tiedä, ymmärsivätkö he siitä mitään.

Juna lähti rajalta eteenpäin ja juuri kun olin päässyt mukavaan uneen, tuli jugoslavalainen konduktööri kyselemään lippuja. Esitin hänelle interrail-lippuni ja lepovaunupaikan lipun. Hän pä komensikin minut ulos lepovaunusta. Ei auttanut, vaikka siihen lepovaunulippuun oli merkitty Ateena – Belgrad. Kreikkalainen lippu ei kuulemma kelvannut Jugoslaviassa. Ei siinä auttanut muu kuin kerätä kamppeni ja mennä istumapaikalle. En tiedä, oliko minua huijattu Ateenassa, vai olisiko tuo jugo-konnari halunnut lisämaksua omaan taskuunsa. En tiedä myöskään, miten niille jenkkipojille kävi, olisiko heillä ollut tomerammat liput lepovaunuun.

Siinä sitten kärvistelin yön istumapaikalla Belgradiin saakka. Siellä lähdin sitten etsimään retkeilymajaa. No sehän löytyi, mutta se oli tietenkin täysi – ei sinne voinut jäädä. Saatoinkin ehkä silloin ajatella, että "Jugoslavia on paska maa – saa vaikka hajota". Tai ehkä en osannut ennustaa.

Niskasten sukuseura ry 20 v 2000-2020

Joka tapauksessa aloin olla aika väsynyt. Vaeltelin taas rautatieasemalle ja hain seuraavaa yöjunaa Italian puolelle. Yöjuna Triesteen löytyikin. Siispä kirjoitin interrail-lippuuni seuraavaksi määränpääksi Trieste. Etsin junan vaunuista väljän osaston ja painauduin siihen nukkumaan.

Jossakin vaiheessa konnari tuli kyselemään lippuani. Kun hän luki sen, hän alkoi selostamaan kovasti pulputtaen ilmeisesti serbo-kroatiaksi, että tämä vaunu ei mene Triesteen. Yritin selittää hänelle englanniksi, suomeksi ja huitomakielellä, että eipä väliä – sano nyt, minne tämä juna menee, niin kirjoitan sen paikan nimen lippuuni. Ei ymmärtänyt. "Moment, moment" vaan toisteli ja häipyi pois. Jonkin ajan kuluttua juna alkoi hidastaa ja pysähtyi. Konnari tuli hakemaan minut ulos. Kuun valossa näin, että oltiin jonkin laakean peltoaukean keskellä ja siinä radan vieressä oli kuution muotoinen betoninen koppi. Sinne minut ohjattiin. Siellä istui ikivanha ukko (varmaan yli 50 vuotias). Konnari selitti jotakin ukolle ja minut ohjattiin istumaan sementtipenkille. Juna lähti jatkamaan matkaa ja minä jäin istumaan ukon kanssa. Siinä hän silloin – tällöin väänteli ilmeisesti semaforin kampea ja jokunen juna jyristeli ohitse. Eipä siinä puhuttu mitään. Hiljainen mies, tuo betonikuution setä.

Joskus aamuyöllä 4-5 aikoihin ukko hätisteli minut ulos. Paikalle kolisteli paikallisjuna. Sellainen meikäläisen "lättähatun" näköinen. Sinne vaan junaan mukaan. Juna oli aivan täysi ilmeisesti työmatkalaisia. Ei puhettakaan, että olisi päässyt istumaan. Tietenkin hirmuinen tupakansavu. Siinä se porukka ihmelteli vuolaasti pulputtaen, että mikäs se on tuollainen nuori pojanhujoppi, joka tulee junaan noin erikoiselta asemalta. Sitten siihen pujoteli paikalle myös tämän junan konduktööri. Ojensin interrail-vihkon hänelle. Eipä sellaista tainnut kuulua hänen lippuvalikoimaan. Kovasti sitä seliteltiin paikalla olijoiden kesken. Ei auttanut, vaikka käänsin se vihon mielestäni oikein päin. Eivät tainneet tuntea kirjoittamiani tikkukirjaimia. Eipä tuo kuitenkaan vaatinut ostamaan lippua.

Aikamme kolkuteltuamme tulimme junan pääteasemalle. Zagreb. Nyt minulla oli ihan hirmuinen nälkä. En tainnut syödä edellisenä päivänä juuri mitään. Menin aseman kuppilaan ja laskeskelin, riittääkö jäljellä olevat muutamit dinaarit mihinkään syötävään. Listalla oli gulasch. Olin kuullut tai lukenut, että se on jotakin syötävää, mutta ei minulla ollut pienintäkään aavistusta, millaista soossia se on. Se oli kuitenkin niin halpa annos, että vähäiset varani riittivät sen lisäksi vielä yhteen olueen. Ajattelin, että nyt on pakko syödä mitä vaan saa – on sen verran huikea nälkä.

Tilattuani istuin pöydän ääreen odottelemaan hieman pelokkaana. Mahtaakohan tulla mitään sellaista, minkä saisin pysymään sisälläni? Kohta iloisesti hymyilevä emäntä kantoi tarjottimen pöytään. Siinä oli lähes pesuvadin kokoinen kulho höyryävää hyvälle tuoksuvaa keittoa. Keitossa oli perunaa, paprikaa, sipulia ym. vihanneksia ja isoja rasvaisia lihanpalasia. Lisäksi iso kimpale lämmintä leipää ja se iso tuopillinen olutta.

No jopa kelpasi. Olen sen jälkeen syönyt monenlaisissa, muka hienommissakin ravintoloissa, mutta tuon aterian voittanutta ei ole ollut, tuskin tuleekaan. Jos vieläkin tapaam jossakin gulassia, niin tuo mainio kuppila tulee mieleen.

Kun olin syönyt ja nuollut kulhon puhtaaksi, katsoin aikataulusta seuraavan junan Triesteen. Siihen oli vielä muutama tunti aikaa. Lähdin kuljeskelemaan Zagrebin katuja. Dinaareita minulla ei enää ollut, joten piti tyytyä vain istuskelemaan ja katselemaan opiskelijanuorison kirmailua. Mitenkähän heillekin mahtoi käydä Jugoslavian sotaissä hajoamisessa? Eipä sitä silloin tiedetty.

Sitten tulikin jo aika mennä junalle. Valitsin sellaisen vaunun, jonka kyljessä luki Trieste. Istumapaikkakin löytyi. Taisin nukahtaa heti.

*Matkailijan ravintolasuositus: Zagrebin asemaravintolan gulash vastaleivotun leivän kera.
Palanpainikkeeksi tuopillinen lager olutta.*

Antti Niskanen

Saanko esitellä:

Kari Niskanen ja hänen harrastuksensa

Seuraava Niskasten suukokous pidetään kesällä 2021 Ylivieskan Raudaskylässä, missä koko sukuseuramme toiminta sai alkunsa. Onkin paikallaan vähän esitellä, millaista väkeä Ylivieskassa asuu.

Postilaitosta Ylivieskassa on palvellut jo yli 40 vuotta **Kari Juhani Niskanen** (60v). Koulunkäynnin loputtua hän sai kuulla, että postissa tarvittaisiin lisätyövoimaa. Kari meni ilmoittautumaan ja sai heti paikan postinkantajana.

Väliin tuli armeija-aika, minkä jälkeen Kari sai palata entiseen, tuttuun työhönsä. Kun Ylivieskan lajittelukeskus perustettiin, Kari siirtyi sen palvelukseen ja rupesi tekemään siellä kolmivuorotyötä. Seuraava vaihe hänen urallaan oli työskentely ajokäyttäjänä.

Kuten kaikkialla Suomessa myös Ylivieskassa postilaitos koki rajuja muutoksia: väkeä sanottiin irti ja toimenkuvia muutettiin. Moni joutui lähtemään, mutta Kari sai pitää työnsä. Hänenkin työnsä kuitenkin muuttui, ja Kari palasi siihen tehtävään, jossa hän postilaisena oli aloittanut – postinkantajaksi. Tämä sopi Karille hyvin, sillä postinjakko on yksivuorotyötä, ja lauantait ja sunnuntait ovat vapaat. Nyt on paremmin aikaa harrastuksille. Karilla on enää muutama vuosi jäljellä postissa ennen 64 vuoden eläkeikää.

Tällä hetkellä, kun maailma kamppailee koronaviruspandemian kourissa, myös Suomessa on poikkeustila. Monet työpaikat ovat sulkeneet ovensa ja joutuneet irtisanomaan tai lomauttamaan työntekijänsä. Postia se ei koske. Karin jakelupiirissä on 750 postilaatikkoa, joihin hän vie päivittäin kirjepostin – paitsi tiistaina – ja valtakunnalliset sanomalehdet maanantaista perjantaihin. Paketit on vietävä oville, elleivät ne mahdu laatikkoon. Karin mukaan näinä päivinä hänen työssään ainakin luotettavat suojakäsineet ovat ehdoton turvatoimi.

Kari on tyytyväinen työnantajansa postiin. Hän mm. arvostaa sen tarjoamaa säännöllistä työaikaa. Työyhteisössään Kari on herättänyt luottamusta, mitä osoittaa se, että hän on saanut pitää työpaikkansa supistuksista huolimatta ja että hänet on valittu työsuojeluvaltuutetuksi ja oman ammattiyhdistyksensä osaston puheenjohtajaksi.

Karilla ja hänen vaimollaan **Sirkulla** on kaksi lasta, **Johanna** ja **Ilkka**, joilla on jo omat lapsiperheet. Kari ja Sirkku asuvat itse rakentamassaan omakotitalossa Metsotiellä Ylivieskan Toivonpuistossa. Perheen yhteisiä harrastuksia ovat hiihto, lenkkeily ja luontoretket, joille Kari ottaa mukaansa järjestelmäkameransa ja napsii kuvia luonnosta. Mutta on Karilla ollut varsin pitkään aivan omatkin harrastuksensa: mm. hirvenmetsästys, harvinaiset kilpailulajit - hirvenhiihto ja hirvenjuoksu – , sekä myöhemmin hirvenkävely.

Hirvenmetsästyksen Kari aloitti heti, kun se oli mahdollista: armeija käyty ja vuoden mittainen jäsenyysaika hirviporukassa suoritettu. Yhdessä sukulaispojan, **Markku Perkkiön**, kanssa asiasta innostuttiin ja liittyttiin Ylivieskan Ojakylän hirvenmetsästäjien joukkoon. Niin omalta harrastus edelleenkin tuntuu, että sille ei vielä loppua näy. Heti ensimmäisenä metsästyssyysynä, kun Kari sai ampua saalista, tuli täysosuma: kaato! Vuosien varrella niitä on Karin osalle kertynyt jo yli 40. Parhaana metsästyks kautenaan 80-luvun lopulla Kari ampui kuusi hirveä samana syksynä. Viime kauden saaliina oli komeasarvinen uroshirvi ja vasa. Kuten tunnettua hirviporukat jakavat kauden tuotoksen tasapuolisesti kaikkien jahtiin osallistuneiden kesken, vaikkei joku olisi ampunut yhtään hirveä. Harrastus on Karin mukaan paitsi mukavaa myös tuottoisaa. Vuosittain hän tuo kotipakastimeen noin 50 kiloa maittavaa hirvenlihaa.

Pyyntikausien väliin löytyi toinen, Karin sydäntä lähellä oleva harrastus. 25-vuotiaana Kari innostui lajista nimeltään hirvenhiihto ja -juoksu. Se on ympärivuotinen, hyvää kuntoa vaativa kilpailulaji.

Kari-pappa viisivuotiaan tyttärentyttären liriksen kuvaamana.

Niskasten sukuseura ry 20 v 2000-2020

Hirvenhiihdossa osalajeja on kolme: kilpahiihto (7 – 9 km) ase mukana, etäisyysarviointi (50-200 m:n päässä olevan hirvenpään etäisyysarvio) ja ammunta (10 laukausta seisten). Hirvenjuoksussa juoksumatka on 4 – 5 km, ja siinä ei asetta kanneta, vaan se odottaa telineessä. Muut osiot ovat samat kuin hirvenhiihdossa. Yksilökilpailun lisäksi lajissa järjestetään myös joukkuekilpailuja. Aseena käytetään pienoiskivääriä, mutta mestaruuskilpailuissa on hirviase. Laji vaatii hyvää kuntoa, osuvaa arviointikykyä ja tarkkuutta ammunnessa. Näitä kaikkia Karilla on.

Hirvenhiihto merkitsi Karille paljon; se piti yllä kuntoa, toi sisältöä elämään, antoi ystäviä ja tarjosi hienoja kisakokemuksia. Hänellä oli kaikkia niitä ominaisuuksia, joita laji edellyttää. Kari osallistui kilpailuihin menestyksellisesti, SM-mitali oli lähellä, mutta silloin arvioinnissa tuli virhe, ja palkintosija jäi saamatta. Kovatasoinen kilpailija Kari kuitenkin on ja ampujana tarkka. Niinpä hän onkin saavuttanut urallaan jopa täydet ampumapisteeet. Kisoja käytiin ahkerasti, ja enimmillään niitä saattoi olla jopa 44 kisaa vuodessa. Kilpailuissa tarvitaan asetta, ja yhtenä sellaisena Karilla oli mm. Juha Hirven entinen kivääri.

Kaikkeen tähän tuli kuitenkin muutos: sydäninfarkti vei Karin vuodeksi sivuun harrastuksestaan. Kun kunto alkoi taas antaa periksi, Kari siirtyi hänen kunnolleen paremmin sopivaan lajiin - hirvenkävelyyn. Siinä hiihtämisen ja juoksun sijasta kävellään eikä aikaa oteta. Muut osiot ovat ennallaan. Ykkösharrastuksenaan Kari kuitenkin pitää tällä hetkellä metsätöitä. Hän on hankkinut omistukseensa metsätiloja Huhmarista ja Pyykankaalta ja ruvennut hoitamaan niitä. Kari arvostaa sitä, että metsätöitä tehdessä saa olla ulkona raikkaassa luonnossa ja hoitaa puustoa tuottamaan mutta myös toimimaan sille kuuluvalla tavalla.

Sukuseuratoimintaa Kari seuraa **Irja**-äidin innostamana ja lupaa jo nyt olla mukana Raudaskylän juhlilla.

Teksti: Varpu Taanila

Kuvat: Kari Niskanen

Omassa metsässä on hyvä olla.

Karin viimesyksyinen kaatosaalis.

Tervämäen tanhuvilta

Tervämäki sijaitsee Sotkamon Sumsalla, keskellä avaraa vaaramaisemaa. Aukealta vaaran laelta näkyy kauas. Vuokatinvaara näkyy parinkymmenen kilometrin päässä lännen suunnalla. Tämä on tenorilaulaja Martti Niskasen maisema. Tila on perinnetila ja se tarjoaa majoitusta sekä ruokapalveluja ryhmille päärakennuksessa ja pihakodassa. Lisäksi monipuolista ohjelmatarjontaa mm. vanhojen työtapojen esittelyä, hevosajelua ja luontoretkeä. Perinnepihassa voi tutustua maatilan töihin, työvälineisiin ja eläimiin. Perinnetila on Lea ja Martti Niskasen elämäntyö. Mutta nyt tilaa jatkaa Lean ja Martin poika Vesa.

Intohimo laulamiseen Martti Niskasella alkoi jo lapsuudessa, jolloin opettaja laittoi hänet laulamaan Paimenpoika-laulun.

-Lapsuudenkodissa äiti oli innokas laulamaan ja lisäksi eno oli hanuristi, joka tanssitti ihmisiä, joten musikaalisia geenejä löytyy suvusta. Myös lapset ja lastenlapset osaavat laulaa. Jo lapsuudessa Martti aloitti myös kuorolauluharrastuksen.

-Syksyllä 1969 15-vuotiaana polkaisin moponi käyntiin Tervämäen tanhuvilta ja ajaa hurautin kirkkokuoron harjoituksiin. Tästä alkoi monikymmenvuotinen lauluharrastukseni. Iän karttuessa matkat tahtuivat toki henkilöautolla. Näistä kaikkein pisimpään olen ollut juuri kirkkokuoron riveissä, siis 50 vuotta. Silloiset tenorikaverit rupesivat kutsumaan minua Sumsan Carusoksi. Lauluharrastukseni on käsittänyt vuosien varrella liki kymmenen eri kuoroa, useita kyläoopperoita, kvartetteja, trioja, duettoja sekä vahvasti myös yksinlauluesityksiä.

Lea-vaimonsa, harrastajanäyttelijän ja kuorolaulajan Martti tapasi kuorossa. Ei Leakaan ole kotona istunut Marttia odottelemassa, vaan vapaa-aika on täyttynyt teatteri- ja kuoroharrastusten lisäksi maatalousnaisten ja kylätoimikunnan tapaamisista.

Martti ja Lea Niskanen ovat viihtyneet keskenään työssä ja harrastuksissa. Mikäs on oleskellessa Martin omin käsin veistetyin hirsiseiniä suojissa.

Kuva: Vesa Niskanen

Niskasten sukuseura ry 20 v 2000-2020

Martti Niskasen laulua on kuultu myös laajemminkin Suomessa. Helsingissä esiintymispaikkoina ovat olleet Tuomiokirkko, Tempeliaukion kirkko ja Areena-teatteri, jossa hän lauloi pääroolin Ilmari Kiannon laulunäytelmässä Rämäsärännän ruhtinas. Ulkomailla Tervämäen 'luomutenori' on esiintynyt mm. Espanjan aurinkorannoilla ja Rooman Villa Lantessa.

-Aikanaan tuli ajankohtaiseksi ottaa vastuu maa- ja metsätaloudesta sekä lypsykarjatalouden hoito yhdessä vaimoni kanssa, joten perhekin tuli perustettua. Lapsia siunaantui kolme ja lastenlapsia on myös kolme.

Maatalousyrittäjänä varsinaisen työnsä tehnyt Niskanen kertoo välillä miettineensä musiikin opiskelua, mutta työn sitovuus ei ole opintoja mahdollistanut.

Laulaminen on ollut Martille arjen katkaisija. Silloinkin, kun oli lypsylehmiä, niin harjoituksiin tai esiintymisiin piti lähteä, vaikka navettatyöt olivat kesken.

-Niin pitkään se tuntui stressiltä, mutta kun pääsin autoon ja lähdin ajamaan kylälle päin, niin ei mitään, työt unohtuivat.

-Navetassa olen laulanut paljon, siellä on hyvä akustiikka, samoin saunassa on hyvää laulaa. Lehmät eivät ainakaan pahaa tykänneet.

Hyvin monipuolinen on ollut Martin lauluharrastus. Hän kertoo, että viimeisen 20 vuoden aikana on melkein joka vuosi jonkinlainen projekti ollut. Projektit ovat olleet sitovia, mutta samalla hienoja tehdä. Näihin on kuulunut mm. Eino Leino-projekti kolmena vuonna.

Lealla ja Martilla on Tervämäen tilalla idyllinen hirsitalo Huvikumpu, jonka Martti on omin käsin rakentanut, ja jossa puurakentamisen taito näkyy. Talo on tehty taidokkaasti hyvällä tyyllillä ja sopii erinomaisesti avaran ja huolella hoidetun kulttuurimaiseman keskelle.

-Nykyään olen 66-vuotias ja eläkkeellä maatalousyrittäjän hommista, mutta auttelen mielelläni ja kuntoa ylläpitääkseni pojan perhettä synnyintilallani Tervämäen tanhuvilla.

JUHLAKONSERTTI

*"Jäi toiset aamulla nukkumaan,
kun otin konttini naulastaan
ja kiiruhdin karjateille.
Mä kutsuin Herttaa ja Helunaa,
ne seuras torveni toitantaa,
ja metsä soitteli meille, soitteli meille..."*

Näin aloitti Martti Niskanen juhla-konsertin viime syksynä Sotkamon täpötäydessä kirkossa yhdessä kirkkokuoron kanssa. Tilaisuudessa ojennettiin Martti Niskaselle Kirkkomusiikki-liiton 50-vuotismerkki ja kunniakirja puolivuosisataa kestäneen kuorouran johdosta.

Martti Niskaselle ojennettiin Kirkkomusiikkiliiton 50-vuotismerkki puoli vuosisataa kestäneen kuorouran johdosta.

Kuva: Jouko Niskanen

Lähde: Sotkamo-lehti, Koti-Kajaani, konserttiesite
www.facebook.com/vuokattiqvartetti
www.perinnetilatervamaki.fi

Jouko Niskanen

Mielipide

Tammikuun 25. päivä Arja Juvonen teki eduskunnassa hallitukselle kyselyn, mitä hallitus tekee Kiinassa todetun Koronaviruksen leviämisen varalta. Pääministerin vastaus oli tähän tapaan, että seuraamme viruksen tuloa. Ja todella näin hallitus on tehnyt! Kiinassa, Etelä-Koreassa ja Singaporessa tehtiin laajoja lämmönmittauksia sekä virustestejä, Helsinki-Vantaa lentokentällä vain muutamilta oireisilta lomalennoilta palaavilta ja heitä kehoitettiin menemään kotiin karanteeniin mahdollisesti tartuttamaan muita perheen jäseniä. Yksi viruksen kantaja tartuttaa 2-3 muuta henkilöä ja laskennallisesti 30 päivän kuluttua yli 400 on saanut tartunnan sen yhden henkilön takia. Viruksen saaneet, jotka eivät tarvitse sairaalahoitoa, pitäisi sijoittaa tyhjinä oleviin hotelleihin sairauden ajaksi.

Ministeri Pekonen vakuutteli koko maaliskuun ajan, että suojaruusteita on riittävästi eikä niistä tule pulaa. Tiedämme, miten on käynyt! THL ja STM eivät suosittele kasvotusojien käyttöä ulkona liikkeessä ja asioidessa kaupoissa. Päinvastoin virkamiehet varoittavat kasvotusojien vaarallisuudesta. Itävallassa kasvotusojat ovat pakollisia kauppaan mentäessä! Me suomalaiset olemme niin jääräpäitä, että meihin tehoaa vain pakko.

Poliitikot, päättäjät ja virkamiehet ovat asioissa kuin asioissa kolme viikkoa pahasti myöhässä ja suosituksissaan ja päätöksissään ainakin osittain väärässä. Kuukauden päästä tilanne on joko parempi tai pahempi.

*Sotkamossa 20.päivä huhtikuuta 2020
Jouko Niskanen*

Menneen talven lumia.

VALOKUVAKIRJA

Valokuvia sukokouksista kootaan edelleen. Kirja tulisi olemaan eräänlainen historiikki kaikkiaan kymmenestä sukokouksesta 25 vuoden ajalta alkaen ensimmäisestä SOTKAMO vuonna 1994, SIILINJÄRVI 1996, TORNIO 1998, YLIVIESKA 2000, VIITASAARI 2003, JUANKOSKI 2006, LAPINLAHTI 2009, SOTKAMO 2012, HAAPAJÄRVI 2015 ja JÄRVENPÄÄ 2018. Lähettäkää kuvia mieluummin digimuodossa ja liittäkää mukaan tarkat taustatiedot (nimet, paikat ja ajankohdat, paperikuviin palautusosoite) osoitteella: Jouko Niskanen Peltokatu 5 88600 Sotkamo tai jouko43niskanen@gmail.com.

www.niskaset.info

Ylivieskassa 31.7. – 1.8.2021 Niskasten sukuseuran 20-vuotisjuhlakokous

Kaksi vuotta sitten 2018, vietimme sukupäiviä Järvenpäässä Seurakuntaopistolla.

Tietoja jäsenrekisteristä

-Jäsenrekisterissä tänä vuonna on yhteensä 477 henkilöä, naisia 247, miehiä 230, ainaisjäseniä 21, kunniajäseniä 3, yritysjäseniä 2.

- sukunimellä Niskanen 249, os. Niskanen 110.
- keski-ikä on 69 vuotta.

- vuosina 2019-2020 on tullut 18 uutta jäsentä.
- viime vuonna jäsenmaksu puuttui 59:ltä.

- tämän vuoden jäsenmaksun on maksanut 356, maksamatta on 121 jäsentä, joille tämän lehden mukana tulee maksumuistutus.

- sukutietokannassamme on nyt hieman alle 24 000 henkilöä.

- Kanta-isämme 1500-luvun Paavolla on n. 16 000 jälkeläistä, lisäksi jälkeläisten puolisoita ja puolisoitten vanhempia.

- DNA-tutkimukset ovat vahvistaneet sukukirjassamme olevien sukuhaaratietojen pitävän paikkansa. "Samasta puusta" ollaan. DNA-tutkimuksia kannattaa teettää lisää.

Rekisteri-Antti

Haaste jatkuu!

Hanki seuraavan vuoden aikana lähipiiristäsi sukuseuralle uusi jäsen.

Uudesta jäsenestä seuraavat tiedot:

Sukunimi _____ Etunimet _____

Lähiosoite _____

Postinumero ja postitoimipaikka _____

Sähköpostiosoite _____ Puhelinnumero _____

Syntymäaika _____ Syntymäpaikka _____

Tiedot joko postissa: Antti Niskanen, Näätätie 16 A, 00800 Helsinki, www.niskaset.info tai e-mail: rekisteri.niskanen@kolumbus.fi

Niskasten sukuseura ry 20 v 2000-2020

Myyntituotteita

1. Lippis Niskasten logolla

- vahvaa harjattua puuvillatavillia
- etuosa vahvistettu
- sandwich lippa jossa koristeraita
- tarrakiinnitys

Hinnat: yksittäin ostettuna **lippis 15,-** ja **kassi 6,-**
yhdessä ostettuna **lippis ja kassi 20,-**

Tilaukset: Tuulikki Saarinen puh. **050 552 1022**, s-posti **tuulie.saarinen@gmail.com**

Toimitus: -postissa, jolloin tilaaja maksaa postimaksun
-sopimuksen mukaan voi noutaa tai toimitus erikseen sovitulla tavalla

2. Kassi Niskasten logolla

- koko 46x46x17 lyhyillä kädensijoilla
- laadukas, kestävä ja pestävä
- kierrätettävää laminoitua nonvovenia

Elokuvan suurmies Mikko Niskanen läheisten silmin

Idea yhdestä lehtijutusta kasvoi kirjaksi, joka menee syvälle elokuvaohjaajan mielenmaisemaan. Vuonna 2019 Mikko Niskasen syntymästä tuli kuluneeksi 90 vuotta. Marjo Steffanssonin tallentamat tarinat koottiin kansiin ja julkaistiin. Muistoissa Mikko - tapahtumassa Konginkankaalla. Samaan kirkkoon, jossa Niskanen oli kuvannut kohtauksia elokuviinsa, kerääntyi toistasataa kiinnostunutta kuulemaan ja kunnioittamaan eläessään paikallisten suosiosta sivuun jäänyttä taiteilijaa.

Lisätiedot ja kirjatilaukset: Marjo Steffansson, marjo@aksa.fi, p. +358 40 841 2945

SUKUSTANDAARI

Sukuseuran pöytästandaarin

heraldinen selitys: "Valkoisella kankaalla musta kärrynpyörä, jonka keskellä punainen tapuli, ovi, luukkuja tupsut keltaiset. Kärrynpyörä kuvaa ajanratasta, sukupolvien kiertokulkua sekä entisajan kulkuvälinettä. Tapuli kuvaa suvun ikäaikaista asuinpaikkaa Pielavedellä".

Tilaa lahjaksi, muistoesineeksi tai juhlapöydän arvokkaaksi koristeeksi suvun tunnus pöytästandaari. Hinta 30 euroa + postitus 8,10 e. Tilaukset: 044-5144143 tai niskjo@hotmail.com

Erkki Niskasen ja Reijo Niskasen kirjoista tuotto menee kokonaan sukuseuran hyväksi. Kirjojen kappalehintana on 5 euroa + postituskulut.

Tilaukset: Jouko Niskanen puh. 044 5144143 tai niskjo@hotmail.com

1/2020

Sukuseuran hallitus 2018-2021

Puheenjohtaja / rahastonhoitaja
Jouko Niskanen, Sotkamo
044-5144 143
jouko43niskanen@gmail.com

Sihteeri
Markku Niskanen, Seinäjoki
040-5963 528
markun45@gmail.com

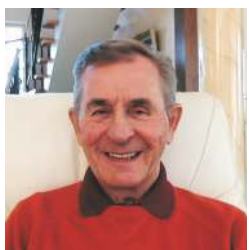
Varapuheenjohtaja
Hannu Niskanen, Helsinki
045-8092 900
hannukk.niskanen@gmail.com

Jäsen
Varpu Taanila, Helsinki
050-5003 701
varpu.taanila@kotiposti.net

Jäsenrekisterin hoitaja
Antti Niskanen, Helsinki
040-5000 561
rekisteri.niskanen@kolumbus.fi

Jäsen
Sirkku-Marja Salakari, Kirkkonummi
050-3371 291
sirkku-marja.salakari@elisanet.fi

Jäsen
Eero Niskanen, Pyhäsalmi
0400-681 845
eeroniskanen09@gmail.com

Lainattua

Kalle ja Maija katselivat pitkän kurkiauran lentoa. Kalle kysyi:
-Tiijätkö Maija, minkä taatta toenen nuista aaran sivuista on paljon pitempi kun toenen?
-No empä tiijä.
-Kato ku siinä on enemmän lintuja.

SAVON SANOMAT

-Ootko kuulunna heinäsiirkojen siritystä tänä kesänä, kysyi ikäihminen toiselta ikäihmiseltä.
-En oo kuulunna. Ee kaet ne nykyvään siritä ennee muuvalla ku paestinpannulla.

SAVON SANOMAT

Pekka kertoi surkeasta työurastaan: -Saen ensin suapas-tehtaalta kenkee, sitte minut sanottiin liimatehtaalta irti ja nakkitehtaassa ei kaevattu tämmöstä nakkisormee.

SAVON SANOMAT

Jos puusta rupeaa veistämään karhua ja se epäonnistuu, niin siitä tulee susi. Jos sen pistää tuleen, se palaa poroksi.

KALEVA

Tiesitkö,

- että Talvisodan aikana työskenteli 65 000 lottaa ja lottapiirit toimittivat rintamalle jopa 100 000 kiloa leipää päivässä.
- että vuonna 2019 Suomessa syntyi 45 597 lasta. Samana vuonna Kennelliitto rekisteröi 45 111 koiraa.
- että vuonna 2016 maailman 10 saastuneinta kaupunkia oli Intiassa.
- että monarkkiperhonen lentää 4500 km Pohjois-Amerikasta Meksikoon talvehtimaan. Puolet niistä saapuu täsmälleen marraskuun 2. päivä.
- että tutkimuksen (=arvion) mukaan ihminen nukkuessaan nielee 70 hyönteistä ja 10 hämähäkkiä.

NISKASET

Niskasten sukuseura ry:n jäsenlehti 1/2020

Lehden toimitus: Varpu Taanila
Hannu Niskanen
Tuulikki Saarinen
Jouko Niskanen
niskjo@hotmail.com

Painos: 420 kpl
Kannen kuva: Jouko Niskanen
Taitto ja paino: Yrityslahja / FinGroup Oy